

15.8.2022

Hyvin ilmaa läpäisevällä maalla sijaitsevat työpaikat Itä-Suomen seitsemässä kunnassa

Johdanto

Viitearvo työnaikaisen radonpitoisuuden vuosikeskiarvolle säännöllisessä työssä (yli 600 tuntia vuodessa) on 300 becquereliä kuutiometrissä (Bq/m³). Säteilylain (859/2018) 155 §:n mukaan radonpitoisuus tulee selvittää niin sanotuilla mittausvelvoitealueilla (<https://www.stuk.fi/stuk-valvoo/luonnonsateilylle-altistava-toiminta/radon-tyopaikoilla/alueet-joissa-tyopaikkojen-radonmittaus-on-pakollinen>), joissa aikaisemmin mitatuista radonpitoisuuksista yli kymmenesosa on suurempia kuin työpaikkojen radonpitoisuuden viitearvo. Lisäksi radonpitoisuudet tulee selvittää maanalaisissa työpaikoissa sekä **hyvin ilmaa läpäisevällä maalla sijaitsevilla työpaikoissa, johon tämä hanke keskittyy.**

Työpaikat hyvin ilmaa läpäisevillä mailla koko Suomessa

Säteilylain 155 §:n perusteella työnantajilla on velvollisuus selvittää radonpitoisuudet työpaikoissa, jotka sijaitsevat hyvin ilmaa läpäisevällä maalla. Säteilyturvakeskuksen (STUK) kokemuksen mukaan velvoite ei ole ollut työnantajien tiedossa, ja sijainti hyvin ilmaa läpäisevällä maalla on vaikea tunnistaa. Tässä hankkeessa tunnistettiin työpaikkoja, jotka sijaitsevat tällaisella maaperällä. Hankkeessa yhdistettiin tietoja Tilastokeskuksen toimipaikkarekisteristä, Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) maa-ainesesiintymäkartasta sekä kunta- ja postinumeroalueiden paikkatietodatasta.

Edellä mainittuja aineistoja hyödyntäen koko Suomen alueelta löydettiin 12153 työpaikkaa, jotka sijaitsevat radonmittausvelvoitealueiden ulkopuolella hyvin ilmaa läpäisevällä maalla. Tämä luku on kuitenkin minimiarvio, joka kattaa vain työpaikat GTK:n maa-aineskartan mukaisilla paksuilla ja laajoilla harju-, sora- ja hiekkamailla.

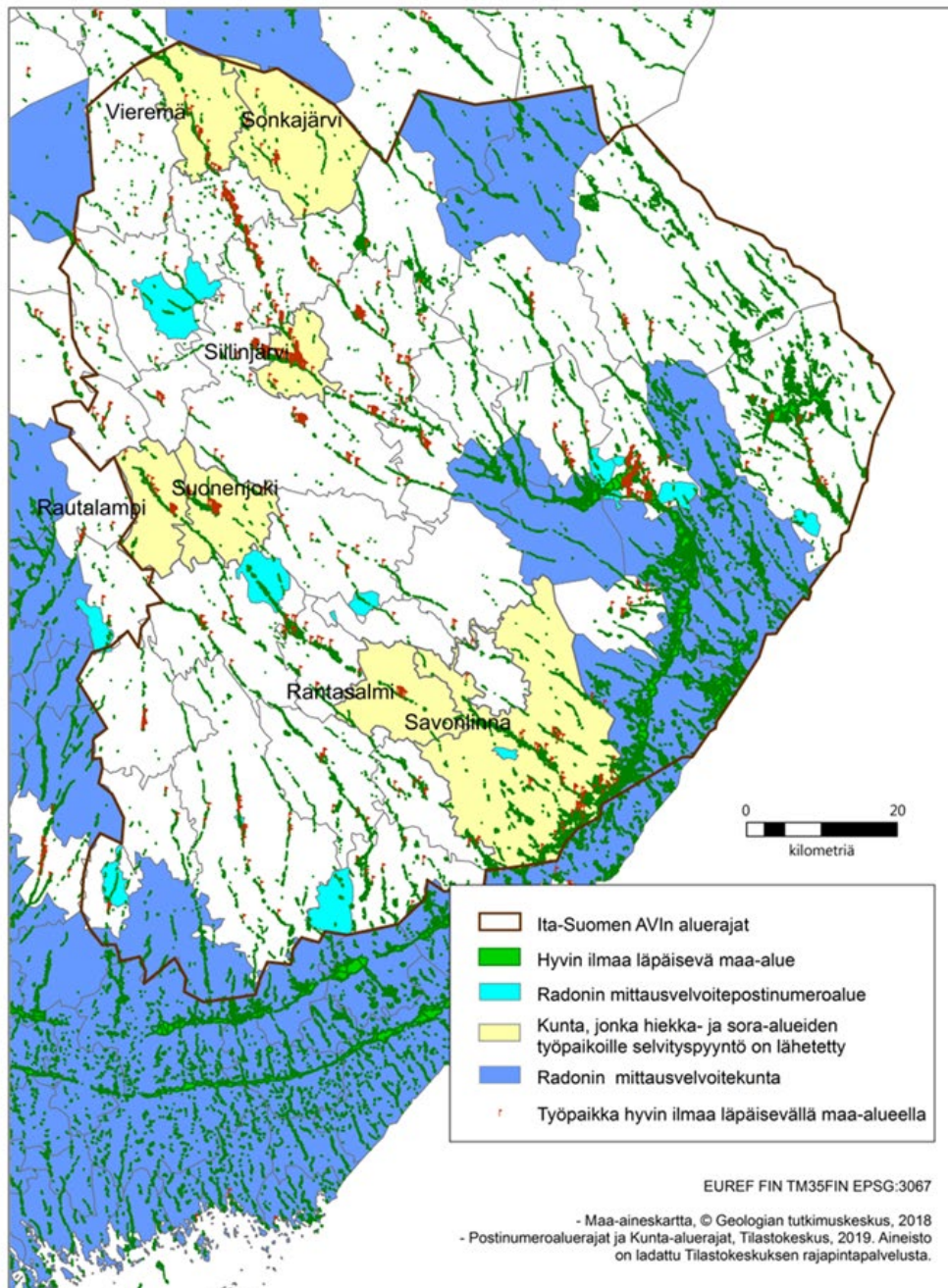
Selvityspyyntö Itä-Suomen Aluehallintoviraston (AVI) alueen työpaikoille

STUK valitsi tehovalvontakohteeksi Itä-Suomen AVI-alueen seitsemän kuntaa: Rantasalmi, Rautalampi, Savonlinna, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki ja Vieremä. Kunnat valittiin satunnaisesti ja siten, että hankkeeseen valikoitujen työpaikkojen määrä pysyi kohtuullisena. Hankkeeseen valittiin vain yksi AVIn alue, jolloin yhteydenpito hoitui yhden työsuojelun vastuualueen kanssa.

Niitä työpaikkoja, joissa henkilöstön lukumäärä Tilastokeskuksen toimipaikkarekisterin mukaan oli neljä tai vähemmän tai jos toiminta oli toiminimikkeen alla, ei otettu hankkeeseen mukaan. Näin ollen mukaan otettavia työpaikkoja näiden kuntien alueella tunnistettiin 175 (Kuva 1). Valvontahankkeen aikana muutamia toimipaikkoja yhdistettiin, joten lopullinen työpaikkojen määrä hankkeessa oli 164.

Kyseisiin työpaikkoihin lähetettiin 11.2.2019 pyynnöt työpaikan sisäilman radonaltistuksen selvittämisestä.

15.8.2022

Kuva 1. Hankkeen kunnat ja hyvin ilmaa läpäisevät maat sekä työpaikat niillä.

Tulokset

Hankkeen lopettamisen aikana (elokuu 2022) 60 % selvityspyynnön saaneista työpaikoista radonpitoisuus oli mitattu ja 5 % ei reagoanut selvityspyyntöön lainkaan

15.8.2022

useista muistutuksista huolimatta (Taulukko 1). Iso osa työpaikoista (35 %) toimitti selvityksen sille, miksi työpaikan radonpitoisuutta ei mitata. Syynä oli esimerkiksi se, että työpaikan tilat sijaitsivat rakennuksen toisessa, tai ylempässä kerroksessa tai että työpaikka on lopettanut toimintansa.

Mittauksen suorittaneessa 98 työpaikassa mitattiin kaksi viitearvoa suurempaa radonpitoisuutta Kaikkien mittausten radonpitoisuuden keskiarvo ja mediaani olivat 43 ja 26 Bq/m³.

Taulukko 1. Tulokset radonaltistuksen selvittämisestä

	Työpaikkojen määrä
Lähetettyjä selvityspyyntöjä	164
Ei selvitystä tai mittaustulosta	8 (5 %)
Mittausta ei tarvittu	58 (35 %)
Radonpitoisuus mitattu	98 (60 %)
Radonpitoisuus mitattu, tulos yli 300 Bq/m ³	2 (2%)

Jatkotoimenpiteet

Kahdeksaan työpaikkaan, jotka eivät toimittaneet mittaustuloksia tai muuta selvitystä hankkeen loppumisen mennessä, ei lähetetä enää muistutusta työntekijöiden radonaltistuksen selvittämisestä. Tulosten perusteella läpäisevällä maalla sijaitsevilla työpaikoilla on niin vähän työpaikkoja, joissa radonpitoisuus on viitearvoa suurempi, joten valvonnan kohdentaminen näille alueille ei ole enää riskiperusteista.